

Vplivi reje in postopkov pred klanjem na kvaliteto mesa prašičev

Kvaliteta izdelkov je odvisna od postopkov izdelave in tudi od načina reje in ravnanja s prašiči pred klanjem.

V pitanja je potrebno vključiti pujske, ki so v času vzreje do 25 kg imeli normalen potek rasti, brez močnega zaostajanja. Prisotnost parazitov v obdobju vzreje povzroči zaostanek v rasti, ki ga prašič težko nadoknadi.

Pozornost izbira primerne pasme prašičev

V Sloveniji imamo rejski program SLOHibrid v katerem so tradicionalne pasme slovenski landrace linija 11 in slovenski veliki beli prašič (linija 22) namenjene osnovni čredi, terminalne pasme Pietrain, slovenski landrace linija 55 za pridobivanje merjascev križancev hibrid 54. Po kvaliteti mišičnine je poznana tudi domača avtohtona Krškopoljska pasma. Na kmetijah najdemo tudi pasmo Duroc poznana po robustnosti in kvalitetni mišičnini.

Dobro zdravstveno stanje prašičev pitancev je predpogoj, da lahko prašiči izkoristijo svoje genetske sposobnosti. Preventivno preprečevanje razvoja zunanjih in notranjih parazitov je osnovna skrb rejcev.

Druga skrb je namenjena prehrani prašičev v času pitanja. Izravnani dnevni obroki po beljakovinah, energiji, vitaminih in makro in mikro mineralih je osnova gospodarne reje. V zaključnem obdobju pitanja (pri teži nad 80 kg) je potrebno energetsko vrednost krme omejiti in sicer z dnevno količino krme ali s sestavo krmne mešanice pri krmljenju po volji.

Pri svinjках lahko pričakujemo boljše rezultate mesnatosti kot pri kastratih.

Končna klavna masa prašičev ima velik vpliv na delež mesa. Višja kot je klavna masa, manjši je lahko delež mesa posebej pri energetsko bogatem krmljenju po volji. Pitanje na višjo težo pa je smiselno samo za dogovorjene kupce in v primerih izdelave tipičnih mesnih izdelkov, za katere potrebujemo višjo težo. Dnevni prirasti so v tem primeru dražji. Kakovost mesa z nižjo vsebnostjo vode je primernejša za trajne suhomesnate izdelke.

Na kvaliteto klavnih polovic ima posredno vpliv tudi kvaliteta krme. Prisotnost plesni in posledično toksinov v krmi je lahko vzrok za slabše rezultate. Krmne komponente z večjo vsebnostjo nenasičenih maščobnih kislin vpliva negativno na kvaliteto maščobe in posredno na kvaliteto mesa. Ugoden vpliv na kvaliteto ima ječmen in krompir, ki sta poznana po nizki vsebnosti nenasičenih maščobnih kislin.

Na mesnatost vplivajo posredno tudi pogoji v hlevu. Slabo zračni hlevi s premalo talne površine na prašiča pistanca, premalo prostora pri koritu, slaba oskrba z vodo, neprimerna temperatura hleva, grobo ravnanje z živalmi, nered pri oskrbi nam lahko pri genetsko sposobnih živalih povzročijo izničenje pričakovanih rezultatov.

Za kvaliteto mesa je zelo pomembno kako ravnamo z živaljo pred klanjem. V osnovi nam zakol prašiča v hlevu nudi veliko možnost, da je kvaliteta mesa zelo dobra. Najpogostejša napaka je ta, da z grobim ravnanjem z živaljo povzročimo stresno

stanje živali (dolgi prevozi, grobo preganjanje in pretepanje živali, nepravilno omamljanje in čas izkrvavitve).

Posledično se pri zaklanih živalih, ki so bile v stresnem stanju, pojavi zaradi anaerobnega metabolizma v belih mišicah BMW (bledo, mehko, vodeno) kakovost mesa in v rdečih mišicah, kjer poteka aerobno metabolizem TČS (temno, čvrsto, suho) kakovost mesa.

Potrebno je poudariti, da so posamezne pasme prašičev veliko bolj občutljive na stres in da je kakovost mesa povezana tudi z genotipom živali. Po občutljivosti izstopa pasma pietrain, zato moramo s temi živalmi biti veliko bolj pozorni pred klanjem.

Post živali pred klanjem je priporočljiv vendar mora biti omejen na 12 do 24 ur pred klanjem. Daljši post povzroča razburjenost in kot posledico stresa in zmanjšanje glikogena v mišicah.

Za kvaliteto mišičnine je ravnanje z živalmi pred zakolom izredno pomembno, zato velja opozoriti, da živali ne vznemirjamo, ne pretepamo, ne preganjamo z grobstjo in ob ustreznih postopkih z mesom po zakolu lahko pričakujemo kvalitetne mesne izdelke.

Peter Pribožič